

UNIVERSITATEA “LUCIAN BLAGA” SIBIU
Facultatea de Științe Economice

REZUMAT TEZĂ DOCTORAT :

**SUSTENABILITATEA SISTEMULUI FISCAL
ROMÂNESC**

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Mihai Aristotel Ungureanu

Doctorand:

Ec. Ilie Banu

Sibiu
2013

SUSTENABILITATEA SISTEMULUI FISCAL ROMÂNESC

INTRODUCERE	6
CAPITOLUL I : FUNDAMENTE TEORETICE PRIVIND SISTEMUL FISCAL ȘI SUSTENABILITATEA LUI	11
1.1 Considerații generale privind sistemul fiscal	11
1.1.1 Teorii privind geneza termenului de fiscalitate și sistem fiscal	11
1.1.2 Funcțiile, principiile și trăsăturile sistemului fiscal	15
1.1.3 Clasificarea și evoluția sistemelor fiscale	17
1.2 Politica fiscală	18
1.2.1 Sistemul fiscal, expresie a deciziilor de politică fiscală și instrument de realizare a acesteia	20
1.2.2 Reglarea sistemului fiscal prin deciziile de politică fiscală	24
1.3 Opinii privind sustenabilitatea sistemului fiscal	25
1.3.1 Definirea conceptului de sustenabilitate	25
1.3.2 Teorii privind sustenabilitatea sistemelor fiscale	26
1.3.3 Analiza sustenabilității fiscale pe baza modelului QUEST III	34
1.3.4 Modele de măsurare a sustenabilității sistemului fiscal	37
1.4 Structura sistemului fiscal românesc	42
1.4.1 Conceptul de impozite, taxe și contribuții	43
1.4.2 Mecanismul fiscal, componentă a sistemului fiscal (noțiune, conținut, rolul și funcții)	45
1.4.3 Aparatul fiscal - rol și implicații pentru sistemul fiscal	46
1.4.4 Obiectivele politicii fiscale în România	47
1.5 Concluzii, opinii și considerații personale	49
CAPITOLUL II- CONSTITUIREA RESURSELOR FISCALE ÎN CADRUL UNUI SISTEM FISCAL SUSTENABIL	52
2.1 Criterii de îndeplinit pentru asigurarea necesarului de venituri fiscale	54
2.2. Repercusiunea și incidența fiscalității asupra sustenabilității resurselor fiscale	58
2.3 Evoluții fiscale și bugetare- analize comparative la nivelul țărilor OECD	75
2.4 Evoluții fiscale și bugetare- analize comparative la nivelul U.E	78
2.4.1 Prevederile acquis-ului comunitar privind fiscalitatea	78

2.4.2 Analiza empirică a influenței presiunii fiscale asupra deficitului bugetar și a datoriei publice în programul SAS	82
2.4.3 Dinamica comparativă pe structura veniturilor a intensității fiscalității la nivel european	87
2.4.3.1 Dinamica comparativă a ratei presiunii fiscale exercitată de impozitele indirecte	89
2.4.3.2 Dinamica comparativă a presiunii exercitată de impozitele directe	95
2.4.3.3 Dinamica comparativă a presiunii exercitată de contribuțiile sociale obligatorii	99
2.4.4 Clasificarea veniturilor fiscale ținând seama de funcțiile economice și dinamica acestora	103
2.4.5 Analiza empirică a influenței impozitelor indirecte, directe și a contribuțiilor sociale asupra sustenabilității sistemului fiscal	104
2.5 Surse de creștere economică și implicit a veniturilor fiscale în vederea asigurării sustenabilității acestora	108
2.6 Concluzii, opinii și considerații personale	115
CAPITOLUL III – ROLUL MECANISMULUI FISCAL ÎN ASIGURAREA SUSTENABILITĂȚII SISTEMULUI FISCAL	120
3.1 Metode, tehnici și instrumente de impunere pentru atingerea optimului fiscal	120
3.2 Analiza empirică a influenței economiei subterane asupra deficitului bugetar și a datoriei publice determinată cu procedura PROC REG din cadrul programului statistic SAS	131
3.3 Randamentul fiscal	133
3.4 Efectul multiplicatorilor fiscali și al stabilizatorilor fiscali	136
3.5 Posibilități de perfecționare a colectării fiscale	144
3.5.1 Diagnoză și prognoză privind colectarea fiscală în context internațional	145
3.5.2 Costurile colectării	147
3.5.3 Posibilități de perfecționare a colectării veniturilor fiscale	154
3.5.3.1 Posibilități de îmbunătățire a percepției contribuabililor asupra taxelor și impozitelor	154
3.6 Studiu de caz –Aplicare chestionar privind percepția persoanelor juridice din județul Sibiu asupra colectării fiscale	159
3.7 Concluzii, opinii și considerații personale	169
CAPITOLUL IV - ROLUL APARATULUI FISCAL ȘI IMPLICAȚIILE PENTRU SISTEMUL FISCAL	173
4.1. Criterii privind eficiența aparatului fiscal	173

4.2. Studiu de caz : determinarea opiniei privind aparatul fiscal prin metode de cercetare	178
4.3 Implicații ale regionalizării aparatului fiscal	182
4.3.1 Modele de restructurare/regionalizare a aparatului fiscal în cele 28 de state ale Uniunii Europene	183
4.3.2 Necesitatea corelării regionalizării cu reforma administrației fiscale	187
4.4. Măsuri de urmat în vederea creșterii gradului de încredere a contribuabililor	188
4.5. Riscurile întârzierii consolidării sistemului fiscal românesc	194
4.6. Concluzii, opinii și considerații personale	196
CAPITOLUL V - CONCLUZII FINALE, REZULTATELE CERCETĂRII ȘI PROPUNERI ULTERIOARE	201
BIBLIOGRAFIE	212
LISTA TABELELOR, GRAFICELOR, FIGURILOR ȘI CASETELOR	226
ANEXE	229
Anexa nr. 1 - Chestionar adresat persoanelor juridice privind conformarea la plată	229
Anexa nr. 2 – Solicitare furnizare informații ANAF	233
Anexa nr. 3 – Rata datoriei publice în PIB (Modelare SAS)	234
Anexa nr. 4- Rata deficitului bugetar în PIB (Modelare SAS)	234
Anexa nr. 5 – Ponderea impozitelor indirecte în PIB (Modelare SAS)	234
Anexa nr. 6- Ponderea impozitelor directe în PIB (Modelare SAS)	234
Anexa nr. 7 – Ponderea contribuțiilor sociale în PIB (Modelare SAS)	235
Anexa nr. 8- Corelații între gradul de încredere și gradul de creștere a colectării obligațiilor fiscale	235
Anexa nr. 9 - Corelații între gradul de încredere și conformarea voluntară la plată	237
Anexa nr. 10- Chestionar adresat Persoanelor Juridice din mun. Sibiu privind îmbunătățirea campaniilor de conștientizare a contribuabililor	240

Cuvinte cheie: sistem fiscal, sustenabilitate, politică fiscală, reguli fiscale, randament fiscal, venituri publice, cheltuieli publice, deficit bugetar, datorie publică, taxe, impozite, contribuții, evoluție presiune fiscală, mecanism fiscal, grad de colectare, gradul de încredere al contribuabililor.

Scopul cercetării este acela de a determina sustenabilitatea sistemului fiscal românesc pe termen mediu, dar și nevoia de consolidare a acestuia în vederea îndeplinirii noilor exigențe impuse pe plan

internațional. Dorim să cercetăm acest domeniu în condițiile analizării și validării ipotezei conform căruia gradul de încredere al contribuabililor în sistemul fiscal românesc este unul scăzut și să oferim propuneri și soluții documentate la întrebarea referitoare la riscurile pe termen lung în cazul în care acesta nu se adaptează noilor condiții macroeconomice mondiale și ale Uniunii Europene.

Argumentele personale în alegerea temei se referă la realitățile sistemului fiscal românesc, la carențele acestuia, la legislația incoerentă, stufoasă și ineficientă, la consecințele deficiențelor din sistemul de impozite și taxe, reglementarea TVA în trepte, mărirea bazei produselor accizabile, necesitatea perfecționării colectării impozitelor și taxelor și diminuarea costurilor ridicate aferente conformării voluntare.

Sustenabilitatea fiscală a apărut ca o chestiune politică esențială în toată Europa, în ultimii ani, parțial pentru că pozițiile fiscale ale multor țări de pe continent au fost grav afectate de criza financiară și economică mondială și, de asemenea, din cauza recunoașterii publice tot mai însemnate privind costurile fiscale pe termen lung ale schimbărilor demografice, în special îmbătrânirea populației. Multe dintre noile state membre ale Uniunii Europene, inclusiv România, se confruntă cu provocări majore pentru asigurarea sustenabilității fiscale. Sustenabilitatea finanțelor publice din România s-a deteriorat brusc având în vedere criza economică globală.¹

Elaborarea tezei de doctorat s-a realizat având în vedere un plan al tezei în care sunt incluse capitolele, subcapitolele și bibliografia aferentă, având în vedere metodele de cercetare recunoscute, precum și evidențierea unor numeroase studii internaționale și naționale, lucrarea fiind o continuare a acestor demersuri, într-o abordare unitară.

Ipotezele de la care am plecat în cercetarea efectuată sunt următoarele:

- de sustenabilitatea sistemului fiscal românesc depinde dezvoltarea economică și evitarea crizelor structurale și de încredere
- există utilizare ineficientă a fondurilor publice
- presiunea dezechilibrelor structurale este în creștere (la nivelul sistemului de pensii, sistemului sanitar – unde potrivit noilor directive europene, europenii se vor trata în orice spital din țările Uniunii Europene, iar autoritățile sunt obligate să achite costurile acestora la nivelul decontat în țara de origine).
- dependența economică va atinge un nivel nesustenabil dacă nu se modifică structura populației sau modul de alocare a resurselor bugetare (prima variabilă este mai greu de modificat, așadar pentru a genera sustenabilitate pe termen mediu trebuie adaptată a II-a variabilă, iar pentru a obține un echilibru și pe termen lung trebuie ca și prima variabilă să fie una sustenabilă)

¹ Canagarajah S., Brownbridge M., Paliu A., Dumitru I. - The Challenges to Long Run fiscal Sustainability in Romania, 2012, Policy Research Working Paper, p. 2-3

- considerăm că percepția contribuabilului asupra sistemului fiscal este una scăzută, de unde rezultă un procent scăzut de încasare a creanțelor fiscale
- riscurile nerealizării consolidării sistemului fiscal românesc sunt importante
- necesitatea diminuării costului aferent conformării voluntare

Contribuțiile proprii vor fi prezentate sub formă de propuneri, prelucrări, analize pe parcursul lucrării, precum și sintetizate la finalul lucrării. Deasemenea lucrarea prezintă studii de caz, bazate pe metoda chestionarului și a interviului realizate asupra persoanelor juridice la nivelul municipiului Sibiu, precum și o serie de modelări în vederea stabilirii diferitelor conexiuni între variabile.

Obiectivele principale urmărite în cadrul tezei se referă la:

- 1: prezentarea aspectelor teoretice și a conceptelor cu care se operează în domeniul sustenabilității, în speță a sistemului fiscal românesc, în contextul exigențelor formulate de spațiul european
- 2: compararea presiunii fiscale la nivelul Uniunii Europene pe structura veniturilor (în special cu țările care au aderat la UE în 2004) și oferirea de soluții privind optimizarea sistemului fiscal românesc
- 3: repercusiunea și incidența fiscalității și parafiscalității asupra constituirii resurselor fiscale și modalități de scădere a evaziunii fiscale (un fenomen ridicat în România)
- 4: identificarea factorilor care influențează condițiile Compactului Fiscal și realizarea modelărilor în programul SAS în vederea formulării unor concluzii cu impact pozitiv
- 5: aspecte privind mecanismul fiscal și formularea unor propuneri în vederea găsirii unor soluții de perfecționare a colectării creanțelor fiscale
- 6: propunere de simplificare a mecanismului perceperii unor impozite
- 7: determinarea percepției contribuabilului asupra necesității efectuării plăților obligatorii evitând sustragerile de la plată (se vor aplica următoarele metode de cercetare – metoda chestionarului și metoda interviului)
- 8: determinarea opiniei privind sustenabilitatea sistemului fiscal românesc prin metode de cercetare (se vor aplica următoarele metode de cercetare – metoda chestionarului și metoda interviului)
- 9: riscurile nerealizării sau întârzierii consolidării fiscale și modalități de evitare a acestora.

Metodele de cercetare pe care le-am utilizat în cadrul tezei constau în analiză sistemică, comparativă și în abordarea complexă a temei cercetate, în funcție de scopurile și sarcinile propuse. Printre metodele și tehnicile folosite în elaborarea tezei de doctorat se numără: *Documentarea, Metode matematice și statistice, Metoda cercetării interdisciplinare, Modelarea, Investigația*

Teza de doctorat a fost structurată și elaborată pornind de la o abordare coerentă și unitară pe patru capitole:

I. Fundamente teoretice privind sistemul fiscal și sustenabilitatea lui

În primul capitol am urmărit explicarea, sistematizarea și clarificarea unor concepte teoretice referitoare la problematica studiată.

În primul subcapitol au fost prezentate definițiile și conceptele de bază cu care se operează în domeniu. În subcapitolul doi au fost abordate aspecte privind politica fiscală, iar în subcapitolul al treilea am prezentat diferite definiții, concepte și opinii referitoare la sustenabilitatea resurselor financiare și în speță a sistemului fiscal.

Un sistem fiscal optim trebuie să îndeplinească următoarele cerințe: *să genereze resurse bugetare suficiente și stabile în condiții de eficiență și eficacitate verticală și orizontală, să minimizeze costurile de administrare a aparatului bugetar și de conformare a contribuabililor, să fie flexibil, simplu și transparent și adaptabil în context internațional*. În vederea comparării sistemelor fiscale trebuie analizată o perioadă mai mare de timp și trebuie selectat un grup de țări comparabile din mai multe puncte de vedere.

Un alt aspect dezvoltat în cadrul acestui subcapitol se referă la influența pe care o generează creșterea ratei de dependență economică în contextul îmbătrânirii populației și efectele fiscale care decurg din această modificare.

Ultimul subcapitol al primului capitol se referă la structura sistemului fiscal românesc, prezentarea principiilor sistemului fiscal și prezentarea schematică a impozitelor, taxelor și contribuțiilor componentă a sistemului fiscal românesc. În vederea răspunderii obiectivului principal al lucrării, acela de a analiza sustenabilitatea sistemului fiscal, componentele sistemului fiscal trebuie să fie sustenabile independent pentru a putea vorbi despre sustenabilitatea sistemului fiscal românesc.

Prezentăm, deasemenea și obiectivele politicii fiscale a României și deficiențele semnificative care pot pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pentru ca în capitolele viitoare să analizăm pe rând fiecare componentă a sistemului fiscal din perspectiva sustenabilității.

II. Constituirea resurselor fiscale în cadrul unui sistem fiscal sustenabil

În capitolul al doilea am realizat o serie de comparații folosind numeroase date statistice de actualitate pentru compararea sistemelor fiscale.

Pornind de la prezentarea succintă a caracteristicilor și criteriilor unui sistem fiscal optim, prezentarea avantajelor și dezavantajelor impozitelor indirecte și directe din punct de vedere al randamentului acestora am prezentat diverse studii și puncte de vedere în acest sens încercând să oferim posibile soluții. În continuare, am prezentat o serie de factori care afectează negativ nivelul veniturilor fiscale și asupra cărora trebuie să se intervină în sensul limitării impactului asupra veniturilor optime necesare (nivelul ridicat al economiei subterane, nivelul corupției aparatului fiscal, nivelul ridicat al arieratelor și atractivitatea pentru paradisurile fiscale).

Analizele asupra țărilor membre OECD în ultimii 40 de ani au relevat următoarele creșteri : la nivelul impozitelor asupra veniturilor persoanelor fizice și dublarea contribuțiilor la asigurările sociale obligatorii.

Analize detaliate au fost realizate la nivelul celor 27 de state membre ale Uniunii Europene pe fiecare impozit, taxă și contribuție în parte. Deși există diferențe față de media înregistrată la nivelul Uniunii, considerăm că principala problemă este colectarea slabă rezultat al evaziunii fiscale ridicate și al unei administrări ineficiente în contextul unei birocrații excesive. Propunem în vederea îmbunătățirii structurii sistemului fiscal, creșterea taxelor aferente proprietății și al taxării suplimentare a activităților generatoare de externalități negative.

În ultima parte a prezentului capitol, am prezentat câteva modalități alternative prin care se poate finanța bugetul statului. Enumerăm doar trei, cele mai importante: creșterea substanțială a absorbției fondurilor europene, un rol activ al parteneriatului public-privat tot în contextul atragerii fondurilor europene, dar nu numai și atragerea investitorilor străini în România.

III. Rolul mecanismului fiscal în asigurarea sustenabilității sistemului fiscal

În capitolul al treilea am tratat aspecte legate de optimizarea mecanismului fiscal ținând cont și de randamentul în condiții de elasticitate a impozitelor, taxelor și contribuțiilor. Scopul primordial pe care arhitectura sistemului fiscal considerăm că trebuie să o realizeze este diminuarea evaziunii fiscale ținând cont de specificul țării și realizând optimul între eficiență, echitate și costul administrării sistemului. Considerăm că acest obiectiv se poate realiza prin extinderea sistemelor de plată online, prin implementarea stabilizatorilor fiscali automați și a stimulilor fiscali și îmbunătățirea nivelului presiunii fiscale subiective.

În vederea identificării situației de fapt am realizat diferite chestionare cu scopul determinării diverselor aspecte privind gradul de colectare al veniturilor fiscale și modalități de îmbunătățire a acestuia. Ca și soluții propuse ne permitem să afirmăm următoarele: creșterea amenzilor în cazul identificării activităților de evaziune fiscală și realizarea unor campanii de conștientizare amplu mediatizate; organizarea mai eficientă a acțiunilor de control și inspecție simultan cu desfășurarea unor acțiuni de executare silită bazate pe rezultate; îmbunătățirea legislației fiscale și reducerea prin comasare și eliminare a numărului de impozite și taxe.

Tot în cadrul acestui capitol am realizat și o serie de modelări econometrice privind determinanții sustenabilității sistemului fiscal.

IV. Rolul aparatului fiscal și implicațiile sale pentru sistemul fiscal

În capitolul al patrulea am pornit de la necesitatea schimbării politicii fiscale din prociclică în anticiclică și am punctat importanța realizării acesteia în concordanță cu necesitățile economiei fără influențe politice partinitoare. Concluziile primei părți a capitolului al patrulea au evidențiat faptul că deși unii politicienii renunță destul de ușor la dimensiunea ideologică aplicând politici oportuniste această strategie nu a dus la câștigarea alegerilor.

Pe lângă prezentarea aparatului fiscal și a propunerilor de eficientizare a acestuia am realizat un studiu de caz bazat pe metoda interviului și a chestionarului, în care am identificat o încredere redusă a contribuabililor persoane juridice în aparatul fiscal și în sustenabilitatea sistemului fiscal românesc atât pe termen mediu, cât și pe termen lung. Înainte de efectuarea acestor studii am prezentat studiile întreprinse la nivel național de către Asociația Română pentru Reformarea Sistemului de Impozite și Taxe. Concluzia principală rezultată în urma studiilor efectuate este necesitatea creșterii gradului de încredere al contribuabilului în sistemul fiscal românesc, lucru ce se poate realiza în timp și prin adoptarea de politici sănătoase în domeniul fiscal-bugetar. Regionalizarea aparatului fiscal reprezintă o oportunitate prin care se poate restabili încrederea, însă este nevoie de campanii eficiente realizate de aparatul fiscal.

În urma cercetărilor întreprinse asupra a unui număr de aproximativ 200 de persoane juridice la nivelul județului Sibiu, următoarele campanii au avut un grad mare de acceptare fiind apreciate ca oportune (**“Încurajăm dezvoltarea firmelor care investesc în România și se implică social!”**, **„Solicitați bon fiscal și încurajați economia reală pentru bugete mai mari în Educație, Sănătate, Cercetare la nivel local / national”**).

În încheierea capitolului am prezentat riscurile întâzierii consolidării sistemului fiscal românesc și costurile neaplicării la timp a politicilor anticiclice.

Rezultatele cercetării au fost diseminate și validate în cadrul a peste 15 conferințe internaționale, 5 conferințe naționale, 10 articole indexate în baze de date internaționale recunoscute, indexate sau cotate ISI, precum și 13 articole publicate în reviste de specialitate românești.

Rezultatele cercetării sunt confirmate de actualitatea și relevanța celor peste 200 de publicații consultate, regăsite în secțiunea bibliografie, cercetările continuând ultimele materiale publicate în domeniu.

Voi structura prezentarea concluziilor având în vedere cele 9 obiective principale asumate și urmărite în cadrul tezei pe care le-am sintetizat mai jos:

O1: Prezentarea aspectelor teoretice și a conceptelor cu care se operează în domeniul sustenabilității, în speță a sistemului fiscal românesc în contextul exigențelor formulate de spațiul european

Începem argumentarea cu obiectivele principale ale sistemului fiscal (alocarea resurselor, stabilizarea economiei și funcția socială), clasificarea sistemelor fiscale și rolul politicii fiscale în sensul reglării sistemului fiscal.

Un sistem fiscal optim, sustenabil pe termen mediu și lung, **trebuie să asigure necesarul de venituri bugetare în condiții de eficiență, echitate verticală și orizontală cu costuri minime de administrare și conformare fiind flexibil, stabil, transparent și adaptabil internațional indiferent de condițiile macroeconomice.**

În general, stabilitatea finanțelor publice se analizează ținând cont de 4 rate și anume: *cheltuielile publice raportate la PIB, veniturile publice raportate la PIB, împrumuturile sectorului public raportate la PIB și datoria publică raportată la PIB*. În plus, există modelul QUEST dezvoltat de Comisia Europeană care se bazează pe analiza a numeroase variabile, iar simulările realizate sunt relevante cu condiția ca și datele primare introduse în model să fie corecte.

Pornim de la ipoteza existenței unui risc mediu spre ridicat al sustenabilității sistemului fiscal deoarece în Raportul de Sustenabilitate realizat de Comisia Europeană la nivelul datelor aferente anilor 2009-2010, țara noastră se află în categoria țărilor cu risc ridicat alături de: Cehia, Irlanda, Spania, Grecia, Cipru, Letonia, Lituania, Malta, Olanda, Slovenia și Marea Britanie.

Un alt aspect important în analiza sustenabilității este cel legat de reducerea dezechilibrelor structurale care în timp pot genera probleme serioase în principal datorită:

- Accentuării inechității propagate asupra generațiilor viitoare
- Spirala datoriei publice care va afecta sectorul privat prin impunerea unor cote de impozitare mai mari

În cadrul acestui prim obiectiv am analizat și suficiența condițiilor Pactului de Stabilitate și Creștere în contextul menținerii sistemelor fiscale pe o direcție sustenabilă. Concluzia la care am ajuns este că cele 2 condiții impuse de pact nu sunt nici suficiente, nici absolut necesare acestea trebuind analizate în context. Propunem să se țină cont și de cauzele fundamentale care au determinat datoriile nesustenabile (dezechilibre la nivelul bugetelor asigurărilor sociale, companii „prea mari pentru a fi lăsate să falimenteze”, cheltuieli publice ineficiente și probleme în fundamentarea unui buget eficient).

O2: Compararea presiunii fiscale la nivelul Uniunii Europene pe structura veniturilor (în special cu țările care au aderat la UE în 2004) și oferirea de soluții privind optimizarea sistemului fiscal românesc

Având în vedere că presiunea fiscală este în creștere în multe state europene, trebuie analizate opțiunile mai puțin dăunătoare creșterii economice a României într-o astfel de situație.

Am realizat comparații la nivel european cu accent pe țările care au aderat în 2004 și 2007 la UE (**Polonia, Slovenia, Ungaria, Cehia, Estonia, Slovacia, Letonia, Lituania, România și Bulgaria**).

Comparațiile au fost realizate pe principalele categorii de impozite, taxe și contribuții formulând concluzii și recomandări. Concluziile au ținut cont și de faptul că fluctuațiile generate de activitatea economică a fiecărui stat nu sunt sincronizate.

Agreem rezultatele simulărilor realizate de Comisia Europeană cu ajutorul modelului QUEST III, dar și al rezultatelor unor studii în domeniu care relevă faptul că **o diminuare a taxelor pe profit și venit în același timp cu o creștere a taxelor aplicate proprietăților și mediului înconjurător este favorabilă creșterii economice.**

Decidenții politici trebuie să implementeze în acest sens campanii media eficiente, astfel încât contribuabilii să înțeleagă scopul creșterii taxelor aplicate proprietăților în vederea diminuării evaziunii fiscale. Dacă asupra taxelor aplicate proprietăților, studiile arată că în general contribuabilii acționează mai puțin rațional, taxele impuse în vederea protejării mediului înconjurător sunt mult mai ușor de implementat. **Considerăm însă că aceste modificări trebuie realizate simultan cu scăderea presiunii fiscale aferentă taxelor pe consum, venit și profit.**

Dacă ne referim la clasificarea impozitelor în directe și indirecte, printre avantajele impozitelor directe amintim echitatea fiscală și faptul că asigură statului venituri relativ stabile.

Impozitarea directă are însă și dezavantajul major al perceperii lente. În plus, impozitarea directă este vizibilă și, mai ales, iritabilă pentru contribuabili având un randament mai scăzut. Pe de altă parte în cazul impozitelor indirecte, randamentul este superior, un alt avantaj fiind rapiditatea perceperii impozitului, în același timp costurile conformării obligatorii fiind mai reduse în cazul impozitelor indirecte. Un inconvenient important al impunerii indirecte îl reprezintă inechitatea fiscală (ca urmare a proporționalității cotei de impunere) și prin faptul că nu ține seama de situația personală a plătitorului. Așadar un echilibru optim între impozitarea directă și cea indirectă este dificil de atins, însă trebuie depuse eforturi consistente în acest sens.

Putem evidenția că unele taxe sunt mai puțin “dăunătoare” decât altele din perspectiva celor 4^E (Echitate, Eficacitate, Economie și Eficiență). **În acest sens, considerăm că se pune prea mult accent pe taxele asupra consumului (care de fapt generează locuri de muncă) și atenție insuficientă asupra taxelor “negative” (spre exemplu, activitățile legate de consumul de bunuri și servicii care poluează mediul înconjurător sau activități dăunătoare mediului înconjurător- a se vedea cazul exploatării de la Roșia Montană).**

Utilizarea clasificăției impozitelor și taxelor ținând seama de funcțiile economice ale acestora ne-au permis simplificarea analizei și înlăturarea categoriilor de obligații fiscale cu pondere foarte redusă și compararea la nivel european, în speță cu statele anterior amintite.

Analizele efectuate de autor conduc la concluziile raportului Consiliului Fiscal conform căruia sistemul de taxe și impozite în România este caracterizat **de o colectare slabă, cu o administrare**

ineficientă și o birocrație excesivă, o bază de impozitare relativ redusă, cu multe excepții și deduceri legale și o evaziune fiscală ridicată.

O3: Repercusiunea și incidența fiscalității și parafiscalității asupra constituirii resurselor fiscale și modalități de scădere a evaziunii fiscale

Arhitectura sistemului fiscal trebuie să aibă în vedere diminuarea evaziunii fiscale, astfel încât nivelul presiunii fiscale să fie unul favorabil dezvoltării economice sustenabile pentru toți agenții economici.

În subcapitolul, intitulat *“Repercusiunea și incidența fiscalității și parafiscalității asupra constituirii resurselor fiscale”* prezintăm o serie de factori care sunt afectați pe de-o parte de nivelul sarcinii fiscale, iar pe de altă parte afectează negativ nivelul veniturilor fiscale. **Printre factorii care afectează negativ veniturile fiscale enumerăm:** dezvoltarea economiei subterane, amplificarea fenomenului corupției în special la nivelul aparatului fiscal, recesiunea economică, nivelul ridicat al arieratelor, creșterea șomajului, creșterea atractivității pentru paradisurile fiscale, variația prețurilor și inflației asupra constituirii veniturilor fiscale.

O altă concluzie se referă la **modalitățile prin care se poate scădea nivelul evaziunii fiscale**, unul dintre cele mai ridicate nivele din UE. În același timp, studiile empirice au demonstrat faptul că nivelul economiei subterane este corelat negativ cu PIB-ul/locuitor. Rezultatele chestionarelor aplicate indică clar o preferință mai mare a contribuabililor în direcția reducerii nivelului evaziunii fiscale față de creșterea nivelului presiunii fiscale în condițiile în care veniturile bugetare trebuie suplimentate. Facem precizarea că deși problematica eficienței cheltuielilor publice nu este obiectul prezentei cercetări nu putem neglija faptul că este un factor absolut necesar și normal într-o economie funcțională de piață, iar această condiție este strict necesară și doar parțial îndeplinită în România.

Cu ocazia summit-ului G20 de la Moscova desfășurat la mijlocul anului 2013, miniștrii de finanțe au publicat un calendar privind reducerea optimizărilor fiscale agresive la nivelul companiilor internaționale (zona gri a evaziunii fiscale). Planul propus de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică va fi pus în aplicare în următorii 2 ani. Întrucât România respectă prevederile OECD privind prețurile de transfer, considerăm că aceste modificări vor afecta și țara noastră. Acest plan vine să confirme încă o dată faptul că reforma internațională primează în fața intereselor naționale, acest aspect constituind o adevărată provocare pentru guvernele din întreaga lume. Tot în cadrul întrunirii G20 se aprobă începând cu 2015 schimbul de informații între state în domeniul fiscal.

Am exemplificat cu ajutorul programului SAS în cadrul unei modelări influența directă a ponderii economiei subterane în PIB asupra ratei deficitului bugetar în PIB și asupra datoriei publice în PIB în primele 3 state cu cele mai importante resurse fiscale colectate și România.

O4: Identificarea factorilor care influențează condițiile Compactului Fiscal și realizarea modelărilor în programul SAS în vederea formulării unor concluzii

În vederea îndeplinirii acestui obiectiv au fost realizate simulări cu ajutorul soft-ului SAS privind legăturile care se realizează între rata sarcinii fiscale și rata datoriei publice raportată la PIB și cea a deficitului bugetar ca pondere în PIB. *Datorită diferențelor mari care există la nivel european între țări, rezultatul modelării a concluzionat pe baza datelor analizate, că rata presiunii fiscale în PIB la nivel european nu influențează semnificativ rata datoriei publice.* Pe de altă parte, la nivelul României, există influențe între rata presiunii fiscale și rata datoriei publice în PIB, respectiv rata deficitului bugetar în PIB și rata datoriei publice în PIB.

O altă modelare a avut ca și scop identificarea, dacă există, a legăturilor care se realizează între impozitele directe, indirecte, contribuțiile sociale și rata datoriei publice în PIB, respectiv rata deficitului bugetar în PIB. Din analiza datelor referitoare la influența ratelor impozitelor indirecte, directe, a contribuțiilor sociale și a deficitului bugetar în PIB asupra ratei datoriei publice în PIB în România observăm o influență semnificativă, dar negativă a ratei impozitelor indirecte și a celor directe în PIB asupra ratei datoriei publice în PIB. Rata contribuțiilor sociale obligatorii în PIB influențează direct și semnificativ rata datoriei publice în PIB.

O5: Aspecte privind mecanismul fiscal și formularea unor propuneri în vederea găsirii unor soluții de perfecționare a colectării creanțelor fiscale

În vederea realizării acestui obiectiv am abordat un subiect important și sensibil pentru economia românească și anume posibilitățile de perfecționare a colectării fiscale în România. Am analizat și Strategia de administrare fiscală 2012-2016 elaborată de ANAF și am făcut unele propuneri de îmbunătățire în acest sens. În vederea clasificării României în context internațional, am realizat unele comparații internaționale atât din punct de vedere al veniturilor colectate, cât și din punct de vedere al costurilor colectării. Pe lângă măsurile de îmbunătățire asumate de ANAF, am adăugat și alte măsuri privind perfecționarea colectării veniturilor fiscale.

În cadrul acestui subcapitol am propus un nou concept și anume **costul real al taxării contribuabilului** ca fiind costul generat de plata efectivă a taxelor, impozitelor și contribuțiilor la care adăugăm costul conformării voluntare la plată și alte costuri adiacente conformării.

*Baza impozabilă (Impozitele calculate – deducerile) * rata de impunere = Obligațiile fiscale*

Formula de calcul a indicatorului costul real al taxării contribuabilului este:

Obligațiile fiscale + Costurile adiacente aferente conformării voluntare (timp necesar conformării, alte costuri legate de conformare, etc.) = Costul real al taxării contribuabilului

În vederea realizării de analize comparative pe acest nou indicator, trebuie să acordăm ponderi elementelor componente considerate ca și costuri adiacente.

Conform literaturii studiate, percepția contribuabilului asupra taxelor și impozitelor este direct proporțională cu gradul de colectare. În acest sens, în vederea realizării acestui obiectiv, după ce am precizat cele mai semnificative studii internaționale recente în domeniu am realizat o cercetare cu ajutorul metodei chestionarului și a interviului pe un eșantion de 350 persoane juridice din municipiul Sibiu cu privire la încrederea lor în instituții ale statului și aspecte privind colectarea creanțelor fiscale.

Creșterea gradului de colectare este măsura agreeată de 74% dintre respondenți, sub 10% agreând o creștere a ratelor de impunere și doar 4% au agreeat un nivel mai ridicat al ratei inflației. Majoritatea consideră necesară reducerea numărului de declarații, simplificarea declarațiilor, extinderea depunerii electronice, scăderea costurilor cu conformarea voluntară și sprijinirea contribuabililor în dificultate ca măsuri cu impact indirect, dar pozitiv în creșterea gradului de colectare.

În vederea creșterii gradului de colectare al veniturilor fiscale la un nivel apropiat de media Uniunii Europene (40%), am realizat o cercetare cu ajutorul metodelor chestionarului și interviului din care concluzionăm următoarele:

- La nivel local și național respondenții consideră că se pot realiza mai multe campanii de conștientizare a contribuabililor asupra importanței plăților obligațiilor fiscale
- Următoarele două campanii au obținut cele mai bune rezultate din parte contribuabililor și sunt apreciate de respondenți ca fiind oportune (*“Încurajăm dezvoltarea firmelor care investesc în România și se implică social!”*, *„Solicitați bon fiscal și încurajați economia reală pentru bugete mai mari în Educație, Sănătate, Cercetare la nivel local / national”*).
- Modalitățile cele mai eficiente de promovare a acestor campanii sunt mediul online urmate de radio și TV

O6: Propuneri de simplificare a mecanismului perceperii unor impozite

O primă propunere pe care o formulăm în cadrul acestui obiectiv este aceea de furnizare de informații complete și corecte de către instituțiile responsabile. Există situații când pentru același indicator se oferă informații diferite și incorecte. Acesta este primul pas pentru a putea realiza simulări în vederea testelor de impact ale diferitelor propuneri de îmbunătățire a oricărui sistem fiscal.

Concluziile chestionarului aplicat în vederea formulării unor propuneri pentru acest obiectiv se referă cu precădere la modalitățile de simplificare a mecanismului perceperii unor impozite și am realizat un clasament al celor mai dificil de administrat impozite, taxe și contribuții din perspectiva contribuabilului persoană juridică chestionat în sensul stimulării activităților economice.

Referitor la impozitul pe profit 55% dintre respondenți consideră că nivelul impozitului pe profit descurajează anumite activități, 31% au răspuns “nici de acord, nici împotriva”, iar 14% (29 de respondenți) sunt împotriva acestei afirmații.

Legat de taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile la asigurările sociale peste 60% dintre respondenții chestionarelor aplicate consideră necesară îmbunătățirea mecanismului de percepere, iar ca soluții propuse menționăm: *reducerea timpului și costului conformării*.

În clasamentul internațional privind **ușurința plăților obligatorii** la nivelul anului 2013, România se află pe ultima poziție analizând statele care au aderat la UE în 2004 la care am adăugat România și Bulgaria (indicatorul este calculat ca și medie între numărul plăților/an, timpul alocat conformării voluntare, rata totală a fiscalității).

O7: Determinarea percepției contribuabilului asupra necesității efectuării plăților obligatorii evitând sustragerile de la plată

O primă ipoteză de lucru este aceea că sistemul fiscal trebuie să genereze un mediu economic funcțional, sustenabil pe termen lung, adică firmele să obțină profituri care să stimuleze continuarea activității. Considerăm că rata medie a profitului înregistrată la nivelul economiei românești în anul 2011 de 0,53% în scădere de la 1,6% este una care nu stimulează investițiile și nici asumarea riscurilor, iminente în orice activitate antreprenorială. Chiar dacă contextul actual a fost, este și va fi dificil **rata medie a profitabilității companiilor românești considerăm că este fie artificial diminuată prin diverse metode de evitare** a plăților obligațiilor ce ar decurge și transferarea unor activități în economia „gri” sau „neagră”, fie există un cumul de probleme.

În vederea îndeplinirii obiectului propus vom recurge la următoarele metode de cercetare – metoda chestionarului și metoda interviului. Chestionarul din Anexa nr. 1 a fost conceput, testat și aplicat unui număr de **peste 350 de societăți comerciale** din orașul Sibiu, completându-se un număr de 208 chestionare.

Din totalul de 208 chestionare, 100 de chestionare au fost completate de firme cu cifra de afaceri sub 100.000 de euro, 57 de chestionare fiind completate de firme cu cifra de afaceri între 100.000 și 999.999 euro, iar 51 de companii au avut cifra de afaceri în 2012 peste 1 milion de euro.

Dintre acestea 65 de chestionare au fost completate de “top managementul” companiilor, 120 de chestionare au fost completate de „middle managementul” companiilor, în restul de 23 de chestionare nefiind completată rubrica privind postul ocupat.

La întrebarea “**Ar îmbunătății următoarele măsuri creșterii gradului de colectare a creanțelor fiscale?**”, **prima variantă** reducerea numărului de declarații a generat un grad de încredere de 73%, în timp ce 21% nu sunt hotărâți asupra utilității variantei, iar 6% nu cred că o astfel de variantă ar genera o

creștere a gradului de încredere. A doua variantă “*Simplificarea declarațiilor*” a fost agreată de 80% dintre respondenți, 17% nefiind hotărâți, iar 3% nu au agreat ideea.

A treia variantă “*Extinderea depunerii electronice a declarațiilor*” a fost acceptată cu entuziasm de 79% dintre respondenți, un număr de 18% răspunzând “nici de acord, nici împotriva”, 2% fiind în dezacord.

A patra variantă (scăderea timpului alocat conformării voluntare) care în opinia noastră este generatoare de costuri suplimentare importante a fost agreată de 54% dintre respondenți, iar 41% au fost indeciși. Considerăm că întrebarea nu a fost poate destul de explicită deoarece numărul celor care au răspuns indecis este foarte ridicat.

Ultima variantă (sprijinirea contribuabililor în dificultate) s-a bucurat de un grad mare de acceptabilitate, 86% fiind convinși de utilitatea metodei, 11% răspunzând indecis, iar 3% fiind în dezacord.

O altă întrebare din chestionar a avut ca și scop aflarea motivației conformării voluntare la plată, am desprins că motivarea negativă în acest caz este mai eficientă decât cea pozitivă. 87% dintre respondenți au optat pentru variantele acord și acord puternic dacă ne referim la evitarea amenzilor și penalităților, spre deosebire de 70% care au optat pentru aceleași variante de răspuns în cazul conștiinței civice, iar 22% au evitat un răspuns.

Putem concluziona că ambele tipuri de motivări sunt importante, însă cea negativă are o influență puțin mai mare decât motivarea prin mijloace pozitive.

Referitor la afirmația “*Facilitățile fiscale contribuie semnificativ la colectarea creanțelor fiscale*” părerile respondenților sunt împărțite, 39% fiind în dezacord cu afirmația, 31% acord și acord puternic, iar aproape 30% sunt indeciși.

O8: Determinarea opiniei privind sustenabilitatea sistemului fiscal românesc prin metode de cercetare

Opiniile persoanelor juridice chestionate referitor la sustenabilitatea sistemului fiscal românesc pe termen mediu și lung sunt îngrijorătoare. Astfel, din cele 208 chestionare valide completate **doar 24% dintre respondenți consideră că sistemul fiscal este sustenabil pe termen mediu și doar 8% pe termen lung**. Un procent important de 36% , respectiv 34% nu au încă o părere formată ceea ce din punctul de vedere al autorilor reprezintă o oportunitate pentru factorii decizionali în sensul în care încă mai pot crește gradul de încredere în politicile fiscale și în speță a sistemului fiscal pentru o parte importantă (aproximativ o treime) din contribuabili.

Deoarece gradul de încredere al contribuabililor este un factor care asigură stabilitatea sistemului este absolut necesară realizarea consolidării fiscale în vederea creșterii nivelului de încredere.

În vederea îmbunătățirii gradului de încredere al contribuabililor în aparatul fiscal, fapt ce o să rezulte și într-o îmbunătățire a sustenabilității sistemului fiscal din cauza creșterii gradului de colectare și reducerea evaziunii fiscale, **propunem:**

- Necesitatea ca regionalizarea care este în desfășurare în perioada 2013-2015 să nu preia greșelile realizate până acum, iar reformarea să genereze cu adevărat o îmbunătățire a sistemului fiscal
- Regionalizarea să nu fie partinitoare și politizată, iar politica fiscală să nu se bazeze pe politici oportuniste, ci sustenabile fiscal.

O9: Riscurile nerealizării sau întârzierii consolidării fiscale

Riscurile întârzierii consolidării sistemului fiscal românesc vor duce la adâncirea dezechilibrelor înregistrate, creștere economică sub potențial sau chiar stagnare economică, situație în care țara noastră nu va putea să-și reducă din decalajele față de statele dezvoltate din Uniunea Europeană. Pe termen lung se va impune armonizarea fiscală la nivelul zonei euro. Acest aspect va reduce din competitivitatea unor state în curs de dezvoltare, cum este și cazul României. **Astfel, pentru țara noastră ar fi mai avantajos păstrarea unui anumit grad de independență în politica fiscală, deși considerăm că această independență se poate manifesta doar pe termen scurt.** În acest sens, considerăm urgente și importante următoarele măsuri: creșterea raportului veniturilor fiscale în PIB și îmbunătățirea ratei de absorbție a fondurilor europene.

Acest lucru **ne obligă la realizarea unor strategii și direcții ferme care să includă:**

- o Reformarea aparatului fiscal care să corepundă cerințelor în schimbare ale economiei europene și în speță ale celei românești. Această reformare a aparatului fiscal trebuie realizată în strânsă legătură cu restul componentelor sistemului fiscal (sistemul de impozite, taxe și contribuții în paralel cu îmbunătățirea randamentului fiscal)
- o Influența politicului asupra stabilității fiscale trebuie să fie realizată în sensul întăririi acestei stabilități și a încrederii investitorilor și a piețelor străine (aspect vital datorită nivelului cu care România își finanțează datoria publică).

Dacă încrederea investitorilor străini în măsurile propuse de guvern este restrânsă, atunci țara noastră se finanțează mai scump, iar dezvoltarea este îngreunată.

Din păcate, din studiul întreprins și prezentat în cadrul prezentului capitol, încrederea persoanelor juridice chestionate în sustenabilitatea sistemului fiscal pe termen mediu și lung este una redusă. Propunem, așadar, măsuri urgente care să aibă ca scop îmbunătățirea acestei încrederi a agenților economici românești.

O altă concluzie formulată și accentuată pe parcursul capitolului este diminuarea costului conformării voluntare în contextul regionalizării României și angajamentelor semnate cu organisme internaționale de restrângere, eficientizare a numărului de administrații fiscale. Aceste aspecte pot fi realizate numai dacă este *îmbunătățită infrastructura informatică*.

Analizând campaniile media realizate în alte state, care au ca și obiectiv creșterea încrederii contribuabililor în sistemul fiscal, recomandăm construirea unor astfel de campanii și în România în perioada imediat următoare care să fie amplu mediatizate.

O altă propunere se referă la realizarea unei funcții de măsurare a sustenabilității sistemului fiscal la nivelul Ministerului de Finanțe (analizând funcțiile existente în literatura de specialitate și utilizate în cadrul studiilor econometrice realizate de cercetători). Propunem această funcție ca urmare a limitelor prezentate pe care le are Compactul Fiscal (Tratatul de Stabilitate, Coordonare și Guvernanță).

În final, prezentăm riscurile care pot apărea dacă autoritățile nu acționează prompt și eficient în direcția menținerii sistemului fiscal pe o direcție sustenabilă.

Am prezentat pe scurt cauzele crizei fiscale din Japonia și învățămintele pe care factorii de decizie le pot deprinde, precum și dependența economiei zonei euro în cazul unei eventuale diminuări a creșterii economice în China (datorită creșterii conexiunilor între economia chineză și cea a UE).

Datorită diminuării tot mai accentuate a spațiului de manevră fiscală de care dispune România, stimulii fiscali trebuie optimizați pentru a atinge dezideratul: „maxim de efecte cu minim de efort”.

Dezvoltări ulterioare

Pentru a putea implementa o parte din propunerile efectuate în cadrul acestei teze trebuie realizate studii de impact pe baza unor date relevante, trimestriale, comparabile (care să fie raportate după aceeași metodologie) pe o perioadă lungă, furnizate de autoritățile cu atribuții în acest sens.

Considerăm important ca și direcție ulterioară de dezvoltare a cercetării propunerea unor campanii de informare corectă și completă a contribuabililor cu privire la utilizarea banilor publici și consultări cu societatea civilă în acest sens pentru sporirea gradului de încredere al contribuabililor care să genereze o creștere a colectării. Pornind de la chestionarele prezentate la nivelul județului Sibiu, ne propunem realizarea unor chestionare mai ample, la nivel național, care vor releva mult mai fidel aspectele care trebuie îmbunătățite și modalitățile agreate de contribuabili. În vederea realizării acestui obiectiv se va avea în vedere colaborarea cu Agenția pentru Reformarea Sistemului de Impozite și Taxe.

În direcția creșterii colectării trebuie acționat însă pe mai multe planuri. Elasticitatea fiecărei categorii de impozit trebuie să fie cunoscută de decidenții fiscali în vederea realizării unei reforme fiscale **eficiente**.

Deasemenea ne propunem construirea unei funcții de analiză a sustenabilității sistemelor fiscale la nivel european, determinând ponderile corecte ale determinantilor sistemului fiscal, folosind serii de timp trimestriale și lunare, utilizând metodologia bazată pe regresiiile de tip OLS, a vectorului Autoregresiv (VAR) și cea a mecanismului vectorului de corelație a erorilor (VEC).

În cadrul acestei funcții dorim să integrăm și noul concept propus în cadrul capitolului 3 și anume **costul real al taxării contribuabilului** ca fiind costul generat de plata efectivă a taxelor, impozitelor și

contribuțiilor la care adăugăm costul conformării voluntare la plată și alte costuri adiacente suportate de contribuabili.

Din analizele efectuate cu ajutorul softului statistic SAS, la nivel european, nu rezultă corelații puternice între variabilele analizate. Astfel putem concluziona faptul că în Uniunea Europeană țările nu sunt omogene, fapt ce îngreunează realizarea unei politici fiscale comune la nivel european într-un timp scurt. O cercetare viitoare dorește să propună soluții în vederea diminuării discrepanțelor dintre indicatorii înregistrați la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

O altă direcție în care îmi voi orienta viitoarele cercetări va fi analizarea măsurilor întreprinse în vederea limitării evaziunii fiscale internaționale și a condițiilor în care o politică fiscală comună la nivelul zonei Euro ar putea fi o soluție viabilă pe termen mediu și lung.

Lista publicațiilor

A. Lucrări științifice publicate

A1. Lucrări științifice publicate în reviste / buletine științifice cotate ISI

1. Ungureanu Mihai Aristotel, **Banu Ilie**, Banu (Butiuc) Ioana- Madalina – The connection between the degree of collectiong claims and the contributor’s level of trust. Possible solutions for Romania, Metalurgia International, 2013, FI 2012 – 0.134

A2. Lucrări științifice publicate în reviste indexate în baze de date internaționale recunoscute CNCSIS

I. International Journal of Economics and Finance (BDI)

1. Mihail Tițu, **Banu Ilie**, Banu (Butiuc) Ioana-Madalina - Demographic and Economic Dependency Ratios – Present and Perspectives International Journal of Economics and Finance; Vol. 4, No. 12; 2012, ISSN 1916-971X, E-ISSN 1916-9728, Published by Canadian Center of Science and Education

II. “Revista Economică” Journal of economic-financial theory and practice-acreditată CNCSIS B+

1. **Banu Ilie**, Butiuc Ioana- Madalina – Optimal fiscal system and public finance sustainability indicators in east european countries within the EU27, Revista Economică, Journal of economic-financial theory and practice, No. 4-5(63)/ 2012, p. 121

2. Revista Management of Sustainable Development (BDI), acreditată CNCSIS B+

1. **Banu Ilie**, (Butiuc) Banu Ioana Madalina, Lazar Izabela – *The relationship between population and economic growth, sustainability aspects in Romania*, 2013 (acceptată, în curs de publicare)
2. **Banu Ilie**, Banu (Butiuc) Ioana-Madalina, , Lazar Izabela – *The sustainability of foreign direct investments in central and eastern european countries*, 2012
3. Oprean Camelia, **Banu Ilie** - *Crisis’ implications on sustainable development through financial co-movement and correlation*, 2010

A3. Lucrări științifice publicate la conferințe desfășurate/indexate în străinătate

1. **IECS 2013 Banu Ilie**, Butiuc Ioana, Popescu Marin - *Trust in Romanian Fiscal Institutions from the Point of View of Sustainability: a Case Study*, lucrare indexată în Scopus
2. Popescu Marin, **Banu Ilie** – *Dezechilibrul financiar public în România*, Simpozion Chișinău, 2013
3. **Banu Ilie**, Bătușaru Cristina. – *Possible ways of increasing local government revenue*, Conferința internațională “Creșterea economică în condițiile globalizării”, Chișinău, 2013

A4. Lucrări științifice publicate la conferințe internaționale /naționale desfășurate în România

1. **Banu Ilie**, Bătușaru Cristina, Oțelea Alexandra, Popescu Marin, Fiscal and budgetary developments- comparative analysis in the OECD countries, International PhD Student Conference, Sibiu, 2013
2. **Banu Ilie, Butiuc Ioana- Mădălina-** “*Political Influences on Fiscal Stability*”, The Knowledge-Based Organization, 13-15 Iunie 2013, The 19th International Conference
3. **Banu I.**, Popescu M. – *Quantification of public financial imbalance*, **IECS 2013**
4. **Banu Ilie, Butiuc Ioana, Popescu Marin,** – “*The actual cost of the taxpayer's taxation and the need for reform of the Romanian tax administration*”, **MSE 2013**
5. **Banu I., Terchila S., Butiuc I.** – “*Increasing compliance through efficient public campaigns*”, Suceava , **SEA 2013**
6. Bătușaru Cristina, Vasile Alexandra, **Banu Ilie**, Popescu Marin – “*Foreign direct investments - challenges and perspectives for Romania*”, *International Conference on European Integration - Realities and Perspectives (EIRP)*, 2013, Galați
7. Sorin Borza, Mihail Aurel Țițu, **Ilie Banu** „*Assisted design of the experimental research at dimensional processing by electrical erosion with magnetic activation using virtual devices. – implicat și in activitatea de organizare*”, **ICNT 2013**
8. **Banu Ilie**, Butiuc Madalina – „*Optimal Fiscal System and public finance sustainability*”, **2012 – IECS**
9. **Banu Ilie**, Butiuc Ioana-Mădălina – „*Optimizing teaching and research towards Entrepreneurial University*”, **2012 –QMHE**
10. **Banu Ilie**, Banu Ioana-Mădălina– “*Sustainable development through innovation in Service Sector*”, **2012 – ICEBEIE**
11. **Banu Ilie**, Titu Mihail- “*The burden of deficits maintains Romania in recession. Analysis and Perspectives*” -18th International Economic Conference – **IECS 2011**
12. **Banu Ilie**, Bogaciu Daniel, Butiuc Ioana- Madalina- „*Implications on reducing the budget deficit to 4.4% of GDP for 2011*” - 18th International Economic Conference – **IECS 2011**
13. **Banu Ilie**, Butiuc Ioana-Madalina Conferință națională “*Noi abordări ale calității în învățământul superior*”, 2011 – Rolul cheltuielilor publice din învățământul superior- abordări din perspectiva sustenabilității

A5. Articole/studii publicate în alte reviste de specialitate de circulație națională Revista EUROECONOMIA XXI - Săptămânal economic și financiar

2013

1. **Banu Ilie-** Necesitatea campaniilor de conștientizare asupra plății obligațiilor fiscale – nr. 389 din 5 Iulie 2013
2. **Banu Ilie** - Limitele Compactului fiscal european aprilie 2013
3. **Banu Ilie-** Gradul de încredere în Direcția Finanțelor Publice Sibiu nr. 372 din 25.01.2013

2012

1. **Banu Ilie-** Concluzii studiu PwC la nivel internațional privind plata obligațiilor fiscale nr. 370 din 14 Dec. 2012

2. **Banu Iie**- Evoluția economiei subterane și impactul negativ asupra resurselor fiscale 14 Sept. 2012
3. **Banu Iie**- Condiția de sustenabilitate a sistemului fiscal nr. 338 din 24 feb. 2012
4. **Banu Iie**- Sustenabilitatea sistemului fiscal

2011

1. **Banu Iie**- Resurse financiare sustenabile nr. 329 din 2 decembrie 2011
2. **Banu Iie**- Evoluția sistemelor fiscale I nr. 319 din 23 Sept. 2011
3. **Banu Iie**- Evoluția sistemelor fiscale II nr. 320 din 30 Sept. 2011
4. **Banu Iie**- Importanța stabilizatorilor fiscali nr. 314 din 8 Iulie 2011
5. **Banu Iie**- Implicații privind tinta deficitului bugetar de 4,4% din PIB nr. 299 din 11 Martie 2011

2010

Banu Iie- Perspective asupra crizei noiembrie 2010

1. **Banu Iie**- Corporațiile transnaționale și declansarea crizei iulie 2010